

MURTOVAARA

kruununmetsätorppa Valtimolla

Karjalainen Kulttuurin
Edistämisseitio

MURTOVAARA

Murtovaaran talomuseo on aito menneiden aikojen kruununmetsätorppa: erämaatalo, jonne saavutaan pitkin metsäpolkuja. Lähimpään kylään on matkaa viisi kilometriä ja kirkonkylään Valtimolle parikymmentä. Murtovaara on ainoa Itä-Suomen vaara-asutuksesta kertova museo ja valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Murtovaarassa tiedetään olleen mäkitupa-asutusta jo 1840-luvulla, mutta tarkempia tietoja rakennuksista ja asukkaista löytyy vuodesta 1868, jolloin Lipposen suku teki Metsähallituksen kanssa kruununmetsätorppasopimuksen. Itsenäiseksi asutustilaksi Murtovaara erotettiin vuonna 1931. Suurten metsäsavotoiden aikaan, Suomen metsäteollisuuden kasvaessa, Murtovaarassa majoitettiin lukuisia savottamiehiä. Tilan viimeinen asukas, Hilja Lipponen, jätti tilan 1985, mutta jo vuodesta 1972 Murtovaara on toiminut museona.

Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseitio on omistanut Murtovaaran vuodesta 1967.

MURTOVAARA PERINNERAKENTAMISKOHTEENA

Viimeisen vuosikymmenen aikana Murtovaaran merkitys on muuttunut kotiseutumuseosta perinnerakentamisen laboratoriksi.

Murtovaarassa on järjestetty useita kansainvälisiä perinnerakentamisen leirejä, joiden aikana arkkitehtipiskelijät tutustuvat perinteisiin työvälineisiin ja -menetelmiin kunnostamalla ja entisöimällä aitoja rakennuksia ja rakennelmia.

Murtovaaran taloryhmä on hyvin säilynyt esimerkki 1800-luvun pohjoiskarjalaisesta pihapiiristä. Asuintalot, aittarivi ja karjasuojat on ryhmitelty suojaisaksi, suorakulmaiseksi ja nurkistaan avoimeksi piiriksi. Rakennukset on pystytetty sadan vuoden aikana 1840-luvulta 1940-luvulle, ja niissä on nähtävissä myös asuinkulttuurin muutos verrattaessa tilan vanhimpia rakennuksia: kahta pientä savupiirtä ja 1800-luvun lopulla aloitettua suurta uloslämpivää päärakennusta.

Murtovaara on yleisölle avoinna kesäisin. Heinäkuussa museossa on myös opas paikalla. Muina aikoina Murtovaaraan pääsee tutustumaan sopimalla asiasta etukäteen.

Opastus ja ryhmävaraukset:

Heikki Ovaskainen, Puukarin Pysäkki

puh. 0500 371 165, majatalo@puukarinpysakki.fi

www.kkes.fi